

**Eurobarometer: először a kulturális
értékekről**

Eurobarometer: először a kulturális értékekről

- a 2007 szeptemberében publikált felmérés összefoglalása -

2007 szeptember végén tette közzé az Eurobarometer az európaiak kultúrával kapcsolatos véleményét vizsgáló felmérésének eredményeit. A megkérdezettek háromnegyede fontos dolognak tartja a kultúrát, és kétharmaduk úgy látja, az európai országok közös kulturális gyökerekkel rendelkeznek. 89% szerint a kultúrának nagyobb szerepet kellene adni az EU kölcsönös megértést ösztönző politikáiban. A felmérés szerint a kulturális tevékenységekben legaktívabban részt vevők a városi környezetben élő, iskolázott fiatalok.

Európai kulturális értékek címmel adta ki az Eurobarometer egyik legfrissebb kutatását összefoglaló tanulmányát, amely sokak számára lényeges kérdést taglal: mit gondolnak az európai polgárok az európai kulturális értékekről? A válaszok sokszor nem várt felfedezéseket hoztak.

Európaiak és a kultúra: mi az összefüggés?

A kutatás azt mutatta, hogy egyáltalán nem hiábavaló a kultúra kérdéseivel is foglalkozni az Európai Unióban, hiszen *az európaiak életében és gondolkodásában jelentős szerepet tölt be a kultúra*. A megkérdezettek több mint háromnegyede (77%) személyes ügyének tartja a kultúrát. A többséget érdeklik a művészetek és általában a kultúra, ezen belül is *elsősorban saját országuk kultúrája* (69%), de nyitottak az európai (57%), illetve a világ többi kultúrája (56%) felé is. A kultúrához való viszonyt jelentősen befolyásolja a műveltség: a magasan képzettek 89%-a, míg a csupán általános iskolát végzettek 66%-a érezte élete szerves részének, fontos alkotóelemének a kultúrát.

Az eredmények jobban értelmezhetőek, ha szólunk arról is, *hogyan határozzák meg az európaiak a kultúrát*. Elsősorban a **művészetekre** (képző-és iparművészet, építészet, előadóművészetek, irodalom, stb.) gondolnak (39%), ezenkívül sokan (24-18%) a kultúrához kötötték a **hagyományokat**, a **nyelveket**, a **szokásokat**, a **neveltetést** és a **családot**, az **életmódot** és a **viselkedésmintákat**, illetve a **kutatást** is. Érdekes módon a család és neveltetés kérdéseit, illetve a kutatást és a tudományt a Földközi-medence népei szorosabban kötötték a kultúrához, mint az EU átlaga.

Létezik-e európai kultúra?

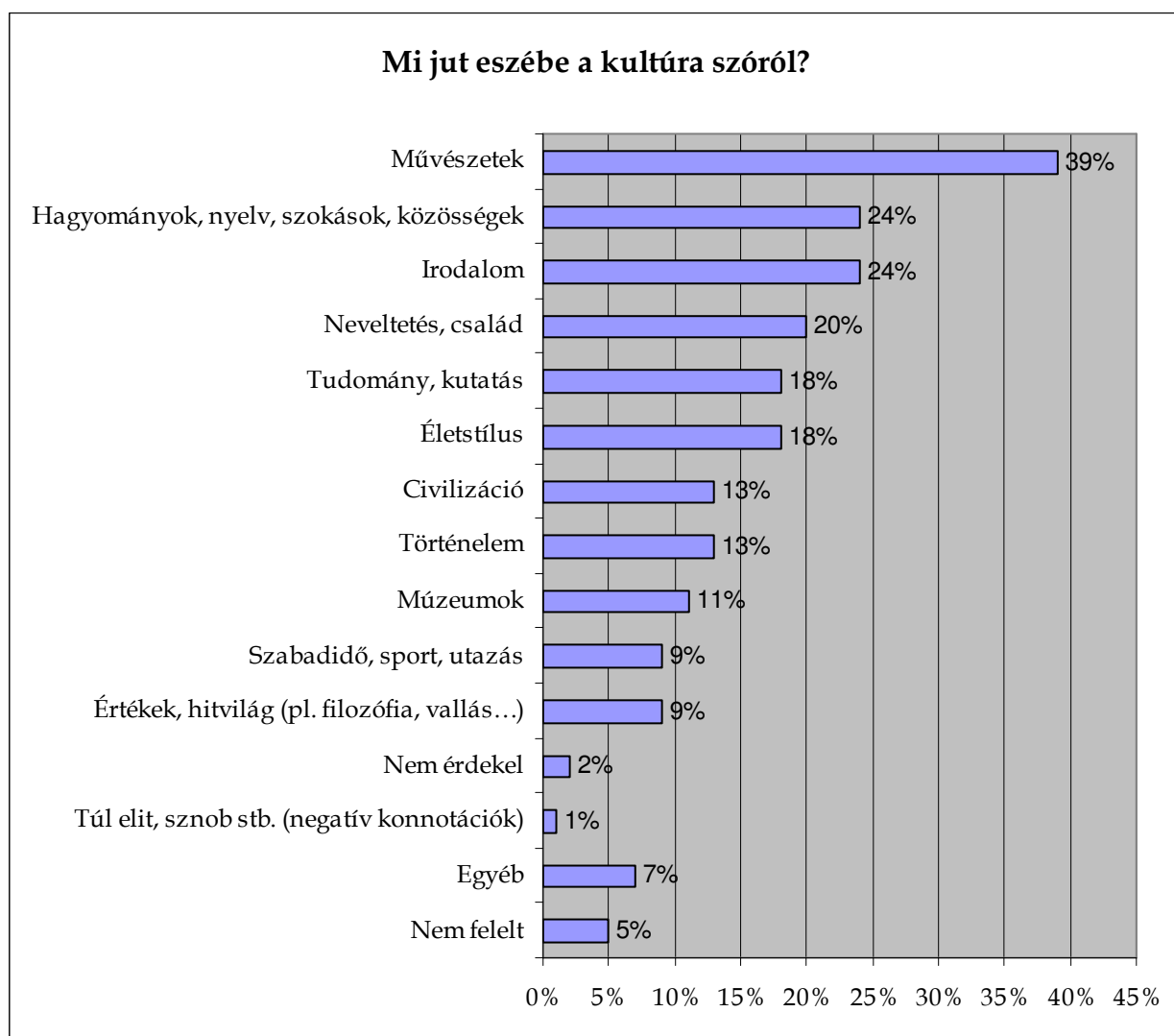
A felmérésnek az Európai Unió számára egyik legérdekesebb tanulsága talán az volt, hogy *az európaiak hisznek abban, hogy a gazdasági unió és a közös érdekeken túlmenően kulturális szinten is összeköti valami az európai népeket*. A megkérdezettek 67 százaléka szerint van külön „európai kultúra”. Az európai kultúrát leginkább más kontinensekkel való összehasonlításban érzik találó koncepciónak, úgy gondolják, vannak az európai kultúrának olyan jellegzetességei, melyek megkülönböztetik más nyugati civilizációs kultúráktól. Ugyanakkor a **többség** (53%) **szerint egységes európai kultúráról lehetetlenség beszélni, mivel az európai országok nagyon különbözőek egymástól**. Mindazonáltal a megkérdezettek több mint háromnegyede egyetértett azzal, hogy az európai kultúra egyedülálló és értékes a maga sokszínűségével, illetve azzal az állítással is, hogy Európát a történelme egyesíti.

Kultúra, globalizáció, értékek

A globalizációval kapcsolatosan meglehetősen ambivalens érzéseket táplálnak az európaiak: a megkérdezettek **többsége egyszerre jónak is és fenyegetőnek is érezte ezt a folyamatot**.

Egyetértettek azzal az állítással, hogy a globalizáció ismertebbé teszi az európai kultúrát a világban, de azzal is, hogy a folyamat fenyegeti a kontinens értékeit, amelyeket emiatt védeni kell.

A *védendő és erősítendő európai értékekről* szólva a válaszadók 61%-a a *békét* említette. 50% a *természet tiszteletét* is megnevezte, illetve 37% tartotta megőrizendő értékeknek a *szociális egyenlőséget és a szolidaritást*, valamint a *véleménynyilvánítás szabadságát*, illetve a *toleranciát és nyitottságot*. Ezeket az értékeket inkább európainak, mint univerzálisnak ítélték. Itt is voltak országok közötti eltérések: az északi országok és Luxemburg igen magas polcra tették a természet tiszteletét (74-78%-uk tartotta ezt fontosnak), a hollandok és britek viszont más értékekhez képest inkább a véleménynyilvánítás szabadságát (52-55%) helyezték előtérbe.

Kulturális kapcsolatok Európán belül és a közös határokon túl

Érdekes módon elméletben a *kulturális párbeszédet* közel annyira *fontosnak tartják* az *európai polgárok*, mint a közös európai kultúrpolitika mellett kardoskodó *kulturális szakemberek és eurokraták*. 89 százalékuk szerint a kulturális kapcsolatok közelebb hozhatnák egymáshoz az európai népeket, 88 százalékuk szerint pedig a kultúra a toleranciát és megértést is előmozdíthatná a világban – és ebben a folyamatban Európa kiemelt szerepet játszhatna.

Ezzel szemben a gyakorlatban a *kulturális kapcsolatok* Európában elsősorban a *gasztronómia területét jelentik*: a válaszolók 45%-a az idegen konyhát említette ezzel kapcsolatban. Természetesen léteznek *más területeken is* kulturális kapcsolatok, *leginkább utazások, barátságok*,

határokon átívelő családi kapcsolatok révén. A megkérdezettek 27 százaléka utazott az elmúlt három évben legalább háromszor külföldre, 22 és 27 százaléknak vannak rokonai illetve barátai más országokból. Érdekeség, hogy az európai népek közül a luxemburgiaknak, dánoknak és svédeknek van a legtöbb kapcsolatuk más országokkal és kultúrákkal.

A nyelvtanulás szerepe

Bár a fentiek alapján a kulturális kapcsolattartás nem tűnik különösebben intenzívnek, ez nem feltétlenül az akaraton múlik: *az emberek 63%-a szeretne más kultúrákból származó embereket megismerni.* Ennek érdekében 60%-uk *tanulna is idegen nyelvet* (a fiatalabb korosztályban a nyelvet tanulni vágyók aránya még magasabb: 83 százalék).

A felmérésből az is kiderült, hogy *a nyelvtanulást kiemelten fontosnak tartják az európaiak:* úgy érzik, *a kultúrák közötti megértést ezzel lehetne a leginkább előmozdítani.* Erre a célra a csereprogramokat is kiváló eszköznek tartják, de úgy gondolják, szükséges lenne olyan embereknek is biztosítani az utazás lehetőségét, akiknek erre egyébként kevésbé van módjuk.

Kultúrafogyasztás és alkotás Európában

Az európaiak kulturális fogyasztási szokásait a *viszonylagos aktivitás és a nem túlzott rendszeresség jellemzi.* Európai átlagban a kérdezést megelőző 12 hónapban a válaszolók 78 százaléka nézett legalább egyszer kulturális programot a TV-ben, 71 százalékuk olvasott legalább egy könyvet, 54 százalékuk látogatott meg valamilyen műemléket, és 51 százalékuk ment moziba - a rendszeres fogyasztók viszont ennél lényegesen kevesebben vannak. *Az emberek jelentős része folytat valamilyen művészeti tevékenységet* - itt elsősorban kertészkedésre és hobbi-kézművességre (36%), fotózásra és filmezésre (27%), táncra (19%) és zenére (16%) kell gondolnunk. A válaszadók 38 százaléka mondta azt, hogy nem végzett semmilyen kreatív tevékenységet az előző évben. Ezen a területen óriásiak az országok közötti eltérések: Bulgáriában a legrosszabb ez a mutató (79%), Svédországban pedig a legjobb (7%). A kulturális tevékenységekben való részvételt elsősorban az idő (42%) és a pénz (29%) hiánya akadályozza. Az akadályok között kontinens-szerte különféle sajátos nemzeti és társadalmi-gazdasági tényezőket találunk; a *legaktívabb részvétel a fiatal, városi környezetben élő, felsőbb szintű iskolai* végzettségű állampolgároknál tapasztalható.

Modern technika

A kultúrához jutás, kulturális *részvétel egyenlőtlenségei jelentősen csökkennek*, ha az adott csoportnak *van internetes hozzáférése.* Vannak olyan vélemények, melyek szerint az internet segítségével a *kulturális tevékenység kutathatóvá és tervezhetővé válik.* Mások számára az internet *közvetlen csatorna a kultúrához.*

Mit tesz, és mit tegyen az EU?

A felmérésből kitűnik az is, hogy az *Európai Uniót és intézményeit* sokan tekintik meghatározónak a *kulturális kapcsolatok ösztönzése* szempontjából: a *nemzeti kormányok szerepének* említése (50%) mellett második helyen (44%) az EU-nak szánnak szerepet ezen a téren.

2007 májusában az Európai Bizottság Közlemény az európai kulturális programról a globalizálódó világban címmel bejelentette, hogy lépéseket tesz egy közös európai kulturális stratégia kidolgozására, melynek fő céljai:

- A kulturális sokféleség és a kultúrák közötti párbeszéd előmozdítása Európában;
- A kultúra, mint az innováció és a kreativitás forrásának támogatása, figyelembe véve a Lisszaboni stratégiában meghatározott növekedés és munkahelyteremtés célokat;
- A kultúra beemelése az EU külkapcsolatainak legfontosabb elemei közé, hogy előmozdíthassa a nemzetek közötti megértést.

Az Eurobarometer *2007 február-márciusában* végzett *átfogó felmérése* a 27 EU-tagállam 26.755 állampolgárának megkérdezésével (melynek az eredményeit most összefoglaltuk) jó háttérrel adhat a kulturális stratégia körvonalazásához.

Bővebb információ:

A KultúrPont oldalán:

- http://www.kulturpont.hu/content.php?hle_id=15893

- cikkünk a „Közlemény az európai kulturális programról a globalizálódó világban” megjelenéséről:

http://www.kulturpont.hu/content.php?hle_id=13342